

POMONA
 IN AGRO VERSALIENSI
 QUINTINIO
 REGIORVM HORTORVM
 CVLTVRÆ PRÆFECTO.

VERSALIj Collēs, atque alta Palatia ruris
 Et vitrei Fontes, Rivique, & amœna Fluenta,

Quotquot & hîc habitant, inter tot divitis Aulæ

Regificos luxus, vix rustica Numina, Nymphæ,

Vos etiam non jam indociles cultoribus Horti,

Regales Horti: decus undè, & gloria vestris

Arboribus venit, & cultis nova gratia campis?

QUINTINIO date ferta Deæ, ramoque virenti

Vos Nymphæ hortorum doctam præcingite frontena

Telluris contrà ingenium, Solefque malignos,

His florere dedit dudùm infœlicibus hortis;

Fas olli fuerit, quos sevit carpere ramos,

Dum sub Sole alio LODOICUS ab hoste reportat

Longè alias lauros inimico sanguine tinctas.

VERSALIIS sincera habitant ubi Gaudia campis,
 Pomona sterilis dudum, & sine honore gemit,
 Imprimis dùm cuncta virent, dùm cuncta resurgunt,
 Et prisca redeunt ævi melioris honores,
 Principe sub tanto, vitio telluris iniquæ
 Squallebat radice egens sine fructibus arbor;
 Hic regnare omnes haud æquâ mente ferebat,
 Exilio è longo quas Rex revocaverat Artes;
 Quòd magis urebat pectus; fas cuique Dearum
 Nativas depromere opes, ostendere honores,
 Principis ambibant sibi conciliare favorem.
 Sola gemens socias inter despecta sorores
 Deserere has sedes, nec non regalia tecta
 Constituit: tanto pudor est se ostendere Regi
 Vilem ad eò, nudamque opibus, proprioque carentem
 Ornatu foliorum & pulchro frontis honore.
 Nam nulli ad pectus, nullique in vertice flores;
 Illa suis sine muneribus, sine divitis anni
 Exuviis calathos ægè monstrabat inanes:
 Automno indignante, & flentibus undique Nymphis.
 Anxia, tristis, inops, fœlices transfuga terras
 Quærebat, propriis jam tum deserta colonis:
 D. s. erat se posse per alta negotia fessum
 Principis oblectare animum, licet omnia tentet,
 Tellurem & votis, Divosque impleret agrestes,

Necquicquàm: stat campus iners, d'extramque rebellis
Respuit agricolæ, suus arvis incubat horror.

Ergò qui potuit gentes frænare superbas,
Fluminibus dare jura, levesque attollere in auras
Aerium per iter suspensit fluctibus amnes,
Non legem dabit arboribus, nec dura remittet
Hujus ad imperium se se Natura, benigno
Afflata intuitu; ah potius mitescere discat,
Atque suas oblita vices ingrata rebelles
Culturæ patiens subigatque, & molliat agros!

Sed quid ego hæc autem; manet intractabilis illa,
Et placet ipse sibi natus sedibus horror.
Hæc telluris erat facies miseranda, sine ullo
Cultore & sterilis, sine re, sine nomine campus,
Hinc Dea Versalio jamdudùm in gloria rure
Decedens, alias terras, alia arva petebat;
SANCLOVIOS pede præcipiti properabat in hortos,
Nodo vincta comam, & vestes collecta fluentes.
Cum QUINTINIADES properantem, sisti, & Arti
Confusus meritos Pomonæ spondet honores.

Versalides plausère Deæ, festusque per altos
Rumor iit colles, fore mox regalibus hortis,
Quod non agricolæ, nec speravère coloni,
Quæsitum regale decus; simul explicat Artem,
Divinam plantandi Artem: ceû numine plenus

Re super hortensi memorabat multa , latentes
Primævâ rerum repetens ab origine causas.

Addebat dicenti animos præsentia Regis:

Explorat terræ ingenium , Solesque, suosque

Astrorum influxus, prudens discriminat agros,

Nam plantis tellus non convenit omnibus una.

Optimus ille locus pomis, hæc optima sedes

Inter saxa piris, citros necat humida tellus:

Hic Solem accipiet, cœloque fruetur aperto ,

Et fructus longè meliores proferet arbos :

Gaudebunt illîc nati de semine flores;

Paulatim hæc tellus succos dediscet agrestes

E nendata fimo , cultum si dura recuset

Et sterilis nimiùm, & nullâ superabilis arte,

Fundum omnem exhauri, & meliorem suffice terram

Qua vicinus ager de se nimis uber abunda ;

Si quis amor, teneatque tui te gloria ruris,

Non pigeat plenis terram asportare canistris:

Aspera mitescet sensim natura locorum ,

Nec se se agnoscet nativi oblita rigoris.

Sic dabat & leges , sic & præcepta colonis,

Plantandique modos, & tempora certa docebat:

Quin & adoptivos teneris includere ramos

Arboribus monstrabat : habent sua fœdera plantæ:

Cunctis seminibus vis indita, & indita plantis,

Quâ vel amant jungi, vel fœdera jussa recusant:
 Sunt odia arboribus, sunt & quoque mutui amores,
 Hæc sociam petit, & plantæ se jungere amanti
 Quærit, & appositis se cœlo attollere fulcris.
 Quàm facilè observes: dùm crebra perambulat auras,
 Et se inclinat amans pendentibus undique ramis,
 Ipsa suos prodit, simul & testatur amores.
 Illa superba suis, opibus non indiget ullis,
 Commendata suo satis & ditissima fructu
 Confortem timet, & succos miscere refugit.
 Hæc tamen advertas; truncum ditabis inertem
 Connubio rami alterius, nam sponte dehiscit,
 Et vulnus patitur fructûs melioris amore,
 Gaudebit sterili nova poma ostendere trunco
 Arbor, & ipsa novas jactabit adultera frondes.

Si mendax fundus, mendaci credere fundo,
 Ne fata permittas, quæ sub tellure profundâ
 Radices altas cœca in penetralia mittat:
 Nam tophus scaber, aut urens argilla, latensve
 Creta nocet sæpè arboribus, quæ sicca negabit
 Vitales succos, animæque alimenta fovendæ;
 Nec metuenda minùs vitabis scrupea saxa,
 Nil humoris habent, paulatim nobilis arbor
 Languescet moriens saxosis credita terris;
 Sed fibris quæ mordet humum levioribus. omni

Se monstrantem agro, florum plantabis amœnam,
 Surgere manè novo quam contemplabere, sylvam.
 Hæc pluvij nisi roris eget, faciliq̃ labore
 Crescet & innato mulcebit odore colonum.
 Hæc præcepta memor servaveris, omnia cedent
 Agricolaë, lætis accedet copia campis,
 Et sterilis nuper jam se mirabitur hortus.

Addiderat majora, sed hæc præcepta ferentem
 Abrumpit LODOICUS, & illum præficit hortis,
 Illum adeo insignem, cui se natura videndam
 Omnino exhibuit, nondum intellecta colonis.

Regales ubi QUINTINIUS circumspicit agros,
 Qui dudum ingratis regionibus insidet Horror,
 In Lybiæ montes, loca dura, & inhospita saxa,
 Secessit; nova tunc facies fœlicibus hortis:
 Quin etiã sentit tellus inarata colonum,
 Et regale solum hoc uno cultore superbit:

Hinc dubium est, an præclaræ plùs debeat Arti,
 Quàm natura sibi: usque adeo labor utilis arvis.
 Hic hyemes nil juris habent; læta omnia, læta:
 Vernat humus, pulchris, se ostentat fructibus arbor,
 Seque ornant variis depicti floribus agri;
 Sunt silvæ ingentes, sunt & nemora alta, recessusque
 Umbriferi, insanæ loca tuta tumultibus Aulæ.

Verfaliis visa hinc Pomona ferocior arvis,

Florigerum caput attollens, calatîsque tumentes
Ostentans natos è fundo divite fructus,
Regales inter par Nympha incedere Nymphas.

Santolius Victorinus.

IN TABELLAM
QUA IMAGO
EIVSDEM QVINTINII

EXPRIMITUR:

HAnc decorate Deæ quotquot regnatis in hortis,
Floribus è vestris suprâque, infrâque Tabellam.
Hic dedit arboribus florêre & edulibus herbis,
Et se mirata est tanto Pomona colono.

Santolius Victorinus.

1690.

